

עבירות המתה בצבא - רצח הריגה וגרם מוות ברשלנות

בצבא לא פעם מפקדים וחיילים נתקלים במצבים בהם נדרש מהם להשתמש בכלי הנשק השונים, על כן הם נחשפים לסכנה בה הם עלולים להיות חשודים או מואשמים בעבירות המתה כמו הריגה, גרימת מוות ברשלנות ורצח. עו"ד אסף דוק מסביר אודות יסודות עבירות ההמתה בצבא וכיצד ניתן לפעול בחשד או להאשמה בגינם.

גרימת מוות לאדם אחר נחשבת לעברה חמורה ביותר בחוק העונשין. עבירת הרצח היא החמורה מבין עבירות ההמתה כאשר העונש בגינה הוא מאסר עולם. בין עבירות ההמתה בחוק העונשין נמנים עבירת הריגה, רצח וגרימת מוות ברשלנות. ביחידות השונות בצבא, לא פעם מפקדים וחיילים כאחד נתקלים בסיטואציות המאלצות אותם להפעיל את אמצעי הלחימה השונים. מצבי קיצון מסוכנים, פעילויות מורכבות, מערבים וחיכוכים עם אוכלוסיות אויבות עשויים להוביל את החיילים לשימוש נרחב בנשק. עקב כך המשרתים בצבא ההגנה לישראל נתונים לסכנה להיות חשודים או מואשמים בעבירות המתה, למרות היותם נורמטיביים. כל מחדל או מעשה שגרם למוות של אחר נחשב לעבירה. כפי שצוין חוק העונשין מונה שלוש עבירות ביניהם הבדלים עצומים כמו גם ברמת הענישה.

באילו עבירות המתה המשרתים בצה"ל יכולים להיות חשודים או מואשמים?

לפי חוק העונשין חיילים המשרתים בצבא ההגנה לישראל עשויים להיות מואשמים או חשודים ברצח, גרימת מוות ברשלנות והריגה. אלו יפורטו להלן:

1. עבירת רצח בצבא

[עבירת רצח](#) היא העבירה החמורה ביותר מבין עבירות ההמתה שהעונש בגינה הוא מאסר עולם. על מנת להאשים חייל ברצח יש להוכיח כי הייתה בכוונתו לבצע את המעשה מתוך שיקול דעת. יש אם כן, להוכיח את היסוד הנפשי של כוונה תחילה. חייל עשוי הוא להיות מואשם ברצח האויב כאשר נמצא חסר ישע או שבוי, במידה ומוכח כי התכוון לביצוע המעשה ותכנן אותו. כמו כן חייל עשוי להיות מואשם בעבירה זו אם הרג בכוונה תחילה אזרח או חייל אחר.

2. עבירת הריגה בצבא

בעבירת הריגה אין כוונה תחילה כפי בעבירת רצח. [עבירת הריגה](#) נעשית מתוך קלות דעת או פזיזות ולא מתוך כוונה. העונש בגין עבירה זו מקל יותר מאשר עבירת רצח בשל העובדה כי העבריין אינו פעל מתוך כוונה תחילה. העונש בגינה הוא עד עשרים שנות מאסר.

3. עבירת גרימת מוות ברשלנות בצבא

[גרימת מוות ברשלנות](#) היא עבירה פחות חמורה בעבירות המתה והבסיס שלה הוא רשלנות. העונש בגין עבירה זו הוא עד שלוש שנות מאסר. בעבירה זו יש להוכיח כי אכן התקיימה התרשלנות שבשפה המשפטית מכונה - הפרת חובה. כמו כן יש להוכיח כי התקיימה הפרה של חובת הזהירות. לבסוף, יש להוכיח שקיים קשר סיבתי בין הפרת החובה לתוצאה של אבדן החיים. על פי החוק, העונש המקסימאלי לעבירת גרימת מוות ברשלנות מגיע לשלוש שנות מאסר.

כיצד ניתן לפעול במקרה של חשד או האשמה בגין עבירת המתה בצבא?

דע כי הצבא מתייחס בכובד ראש המירבי למקרים של המתה בצבא, בין אם במהלך פעילות מבצעית ובין אם בשגרה. במידה והואשמת בגרימת מוות של אדם במסגרת שירותך הצבאי, דע שדרגתך או עצם היותך חייל לא יגנו עליך מפני העמדה לדין, בו אתה עלול להיות מואשם בעבירות פליליות שעונשים כבדים בצדן. לכן, במידה ואתה מואשם בגרימת מוות במסגרת השירות הצבאי, התקשר באופן מיידי לעורך דין צבאי המתמחה ברזי החוק הצבאי והפלילי, אשר יגן עליך ללא לאות לכל אורך ההליך המשפטי, ויצמצם ככל האפשר את האשמות אשר יופנו נגדך.

נוכח חשיבותה הרבה של [החקירה במצ"ח](#) ונוכח ההשלכות מרחיקות הלכת שעשויות להיות לה על המשך ניהול ההליך הפלילי בעבירות המתה נגדך, חשוב שתיוועץ עם עו"ד צבאי טרם החקירה. דע - כי התייעצות משפטית עוד בטרם הגעתך לחקירת מצ"ח עדיפה על פני יעוץ בדיעבד ותיקון טעויות שנעשו במהלך החקירה. במידה והסתבכת בביצוע מעשה העשוי לגבש נגדך חקירה פלילית במצ"ח באפשרותך ליצור עימנו קשר בכל שעה בטלפון **052-6885006** או באמצעות [הטופס המקוון באתר](#).

{*:fast_contact}